

העם

הנוער הכריעי

אבק הבחירות שכן. כמו אחרי משחק קיץ, כששתי הקבוצות אינן מרוצות ומחליפות ביניהן זכרונות נוגים על הסיבות, ועפו שתי המסלגות העיקריות: מפא"י, שלא קיבלה את האפשרות להקים ממשלה איתנה בכוחה שלה, הצ"כ, שלא קיבלו מספיק כדי להבריח את החתך הסרבן להיכנס אל מתחת לחופה.

לוא היו קיימים רק אינטרסים לאומיים (כפי שהם קיימים במודעות הבחירות) היה ברור מה לעשות: כדי לבצר את האימון בחוגי הכלכלה בארץ ובחוגי הארץ דרושה קואליציה רחבה. אולם לרוע המזל, עוד קיימים, אי שם, גם אינטרסים מפלגתיים, שמי קומים לא יזכרו כדורורים, אך חשוב כשבאים לתכלית. במקרה זה: תיק האוצר. שר האוצר הוא הקובע מי יקבל את הדביזים היקר, מי יקבל את רשימות היבוא — חברות ההסתדרות או הסוחרים הפרטיים. בטלית מגוקבת ורבת טלאים זו ארוחים השניים, כשענתם: זו טלה שלי. לפיכך קשה להגיע שהשיוך יקום.

הצד המימשל בכל העסק הוא שאין כמעט סיכוי, כפי שמעיר איקונומיסט הלונדוני, לשיוני כל שהוא במצב. גם בחירות חדשות לא ישנו ולא כלום, אם לא יצליח ב"י. לשנות את חוק הבחירות לטובתו, דבר שהמועדים למגיעה אל יסכימו לו, אל להביא לארץ עוד כמה רבבות קולות, דבר המזריק זמן, כי ליקוי הסודר שכתמונה ישראלית, המורה והמנוהכת כאחת לגבי מסתכלות החוק, הוא, שהמפלגות אינן מפלגות כלל. בעולם הרחב יכול אדם להחליף מפלגה באחרת, אם שינה את דעותיו. אולם בארץ אין הדבר קל כל כך. האדם שייך למפלגה, כצימית לנסיכו בימי הבינים. בנו לומד בבית ספר, הוא מתגרס מחברותיה, מקוה לקבל את שיוכו, רוכש את חמכתו באמצעות עתונה.

הגורם היחיד שיכול היה להכניס קצת רוח חיים לתמונה מאובנת זו הוא הנוער. אולם הנוער, בחלקו הגדול, לא הביא כלל. על חשבוננו יש לזקוף חלק גדול של אותם 30 אחוז שנמנעו מהצבעה. באי הצבעתו הכריע הנוער בבחירות אלה.

מכיון שהנוער נוטה יותר לשיוני המצב מאשר לקיומו, ייתכן והצ"כ היו נהנים מקור לוחיו יותר מכל מפלגה אחרת. אולם הצ"כ גילו אי כשרון מובהק דוקא בפנייתם אל שכבה זו, המבקשת בכל זאת משוה יותר מאשר אידיאלים המסתכמים בדולארים. באי רצונם לחולל שינוי כל שהוא במבנם החיי צוני ואי יכולתם להכניס דם חדש לצמרתם הישנה נושנה, הפסידו הצ"כ קולות אלה — ואתם את הבחירות.

שר בטחון ערבי. הצירים הערביים של הסיעות התלויות במפא"י מצאו עצמם פתאום במצב שיוכלו להקים ולהפיל ממשל לוח. יותר מן הכל תמרו על כך הם עצמם, האימטרטארים של מפא"י, שהשקילה בכל האמצעים כשרים ופחות כשרים, הקמת סני על ערבית עצמאית, נתנה את פרותיה. לוא

הופיעו בכנסת השניה שליחים ערביים אמרי חיים, במקום גוררים מפא"יים, יכלו להשתמש בעמדתם המכרעת על לשון המאוזנים כדי לחולל שנוי מהפכני במצב ערבי ישראל, לדרוש את מזוים של שני שרים ערביים לפחות.

אולם גם כך נשאר המצב עדין. יהיו החיכים הערבים משועבדים כאשר יהיו, הם לא יוכלו להיות רכים מדי מבלי לאבד לנצח את אמון שלוחיהם.

רמן יסקי משהי, חצי בהלצה: „עוד מעט יהיה לנו שר־בטחון ערבי...“.

המשק

רוצים תיר

„למה לכם להפקיע את החדרים בבתי המלון עבור האורחים מחו"ל שבאו לפתיחת הקונגרס הציוני? — טענו תושבים רבים במחלקת החירות, „שלחו אותם אלינו ונ"סדר אותם בבתינו הפרטיים...“.

אמנם לקראת כל חג ורג, כשתנועת התיירים גברה קצת, ושאר פניית מחלקת התיירות לתושבי המדינה, לאכסן אצלם תיירים בגלל חוסר מקום בבתי מלון, ללא ה"י. אולם הפעם נשתנה העניין במקצת. תייר הפך כוח מושך. כמובן לא התייר עצמו, אלא תעודת ה"י. „סקריפ" שהוא רכוש, וגם לא תעודת ה"י „סקריפ", אלא מעדני המלכים, שאפשר להשיג תמורת תעודה זאת בתנויות הדולאר, רים, שנפתחו בקרים הגדולות במדינה. הצגות המיצרניים בתנויות הדולארים עוררה את התיאבון הקהל: ברורים מפוטמים, תרגולי הדרו, בשר מכל המינים, שמנים מכל הסוגים, שוקולד משובח, קקאו, קציפת, סה ואפילו צמר גפן. וכך נולדה סיסמת היום: הבו לנו תייר עם תעודות „סקריפ“.

גם הקוויסאר לא עזר

נשיא התאחדות בעלי תעשייה, אריה עזר, ישב כפוף בכורסה במשרד המסחר והתעשייה בירושלים, לשם הטיחה עצמו כיוצא מגדר הרגיל, הרים את ראשו השב, נעץ את עיניו במנהל המשרד, הלמן הולנדר, ואמר בלחש: „מה עוללתם לנו עם דוב גלאור? הצ"כ לפי יזמתכם הקימונו את בתי הדין הפנימיים בהתאחדות בעלי תעשייה כדי לשפוט את העבריינים ועתה — חרבונו כוה“.

הרמן הולנדר לא ידע מה להשיב. את צו הפקעת בית החרושת לעורות דוב גלאור הוציא לא הוא אלא מנהל אגף הפיקוח, צבי שריב.

הפקעת בית החרושת הותיק לעורות, ערב הבחירות, עוררה מבוכה ותדהמה בקרב צירי התעשיינים.

נראה שהממשלה סברה שגילתה את האשם בחוסר הנעלים: הבורסקאים המעלימים את חברי הגלם כדי ליצור מחסור מלאכותי ולהרויח בעלית מחירים אפשרית. בביתא החרושת לעיבוד עורות דוב גלאור נמצאו גלמים (לא מוחכאים) לייצור עור עליון ל-35 אלף זוגות נעליים ועור תחתון לייצור 17 אלף זוגות נעליים. כן הוסבר, שאת גמר העיבוד אפשר להגשים תוך שבוע ימים, בזמן שהגלת החברה סחכה את העניין חדשים.

עברו יותר משבועיים. הרכב מנגנון פועלים, נתמנה קומיסר ממשלתי ועדיין אין לראות סוף להשלמת העבודה.

תורת האומה

דין אוהד וממושר

„לעתים היה נתיב הים לחיפה מסוכן לא פחות משוחה בגנג“, אומרים הימאים של הצי המסחרי, התובעים את אות הקוממיות. הם קיימו את הקשר היחיד עם חוף לארץ (בדרך הים), היו נתונים לסכנת מיקוש והטי"בעה.

כאשר פנו למוסדות המוסמכים, נתקבלה תשובה אדיבה: „הננו להודיעכם כי בקי"ש תסכם נמצאת בדיון אוהד“ (הגמשך זה של"ר שה ח"ש).

המעמד השני

בחורה לא מחכה

עולה מעיראק, בן 28, התפרץ לחדר מנהל המחנה בו הוא יושב כשנה, שיכר שולחן וכסא, שפך קסת דיו על מסמכי המנהל. התוצאה: מעצר על-ידי המשטרה.

סיפורו של העולה (לפני בית הדין): „אני מצאתי בחורה. אני רוצה להתחתן איתה, היא רוצה להתחתן איתי. היא גרה בבית במ"עברה עם עוד חבורת שלה. אני בחרתי עם עוד ארבעה חברה. אי אפשר להתחתן ככה. באתי אצל מנהל המחנה ואמרתי לו: אני רוצה להתחתן. תן בשבילי מסמכים! באתי עוד פעם. לא היה. עוד הרבה פעמים ולא היה. פעם היה ואמר: לסוכנות אין עכשיו שיכון, חכה! מה זה חכה! מה זה חכה, חכה, חכה? בחורה לא מחכה. היא מתחתנת. נכנס אצלי הכעס בראש ועשיתי רעש בחדר האדון המנהל. אחר כך באו שוטרי רום הרבה.“

באו אצלי ושאלו: אתה ששברת? אמרתי: כן. אמרו: למה? רוצה להתחתן עם בחורה שלי, ואין שיכון.

אמרו: אין דבר, עכשיו תקבל שיכון ממשלתי. אמרתי: בחיי האבא שלכם? העלו אותי למכונית שלהם, והביאו אותי לשיכון שלהם. זה שיכון לא טוב. לא נותנים לצאת. שופט בית הדין הסכים עם העולה, החי"זיר אותו לשיכון בלתי-ממשלתי.

ים

הספן לא נשא חן

אביו של סלבדורה אוליביירו היה בעל שתי ספינות משא שהפליגו, מדי שבועיים, מנאפולי האיטלקית לג'ניורק האמריקאית. למרות רטינותיו של סלבדורה בן ה-15 נאלץ ליהפך נער ספן על אחת מאניות אביו, כדי להשתלם (לפי רצון האבי-הספן) בספנות התוצאה: תוך 5 שנים היה סלב"דורה קצין ים ראשון מוסמך.

„אני באמת בסדר“. אחר שרות בצ"י המלחמתי האיטלקי, בימי מלחמת העולם השנייה, נתייד סלבדורה עם מארגני העפלה הארצישראלית, טייע לעליה ב"י. לבסוף הש"תקע בארץ, נשא אשה יהודיה.

כאשר סרנו לקבלו, אחר מלחמת העצמ"אות, לצי המסחרי, חשב שהפגם בו, יצא לאולפן לעברית, רכש את השפה תוך שלושה חודשים, נבחן, ליתר בטחון, בבחינת קציני הים הממשלתי. אך כל אלה לא הועילו לספן הגבוה והחייכני. הוא נדחה בכל מקום, למרות הבטחותיו שכל מאווי בספנות „אני באמת בסדר. לא מסתובב בבתי קפה. לא שוקה. יש לי רק דרך אחת: מן הבית לא"י, מהאניה לבית...“.

אחר שסלבדורה לא זכה בזכות בחירה לכנסת השנייה („מה הוא רוצה פה? שילך למיעוטים!“) נזאש לחלוטין, הפך רב חובל של ספינת דיג בת 450 טון. מצפה לנס: מינוי בצ"י המסחרי.

דרכי חיים

שוקולד אל-חומי

הטעם הטוב של חוף לארץ, זה הלומס של רוב הצעירים בארץ, הוא מנת חלקן, כמעט לחמן החוקי, של עשרים בחורות המשוחרות יום יום בטלפון עם ארצות שמ"עבר ליב. הכונה לטלפוניסטיות בדואר וב"רדיו המקשרות את ישראל עם ארצות אירופה ואמריקה.

עבודה זאת יצרה ידיות קולית בין הטל"פוניסטיות כאן לבין חברותיהן מעבר ליב. אך מכולן היו הסימפטיות ביותר נערות שחייץ. הטלפוניסטיות משני עברי הים למדו בינתיים הרבה: אלה על אורח חייהן של חברותיהן בשווייץ, ואלה על צנע ועל תום

(ומי יודע על מה עוד יזכרו שם?) יום אחד קיבלו הבחורות הישראליות, בדואר יפו, שני ארגונים מיסותרים. בפנים היה מחסן שלם של שוקולד ועוד מצרכים שאיש לא ייותר עליהם אלא אם כן יש לו אולקוס. במקום חלה התעוררות רבה, הבחורות התאספו לשיבה דחופה. אחת מהן, כפי הנראה פעילה באיזה שהוא חוג, ידעה מיד להציע: להקים ועדה. הועדה עבדה, דנה, והתכונת נתגשמה כעבור כמה ימים: שני ארגונים של עונבים, מתנה נגדיה מאת הטל"פוניסטית בישראל לחברותיהן בשווייץ.

מארב השדודים

עד לפני חמשה שבועות עמד אופנוע כחול בחדר המדרגות של ב"רעמי חפשי, חשמלאי חרש-אלם, שחיכה לרשיון תנועה. לבסוף קיבלו, בתוספת מספר: ת 14873.

אחר שהספיק להשתמש באופנוע (בעבודתו במחלקת המאור של ציריית תל-אביב) משך שלושה שבועות, נודדו גנב, שלא התחשב במומו של בעל האופנוע, שיכר את מנעול האופנוע, נעלם יחד עמו.

חפשי התקשר עם המשטרה, עקב אחר כל האופנועים שחלפו על פניו בכבישים, נזאש. אם לא יוחזר האופנוע, ירכוש אופניים,

ב"רעמי חפשי, חשמלאי

כל השדודים, התאחדו

יסע באוטובוס. הסיבה: המחיר הגבוה (400 ל"י לפחות) של אופנוע חדש (או ישן). אולם בינתיים הציע חפשי, הסובל ביותר מגניבת אופנועו, פתרון לכל שדודי האופנוער: צים: ארגון בעלי אופנועים, שחבריו יארכז לכנופיות גנבי האופנוע, יעצרום, יבטיחו כי כל בעל אופנוע יוכל לישון במנוחה.

המטפלת לא מ'הירה

גוכבד פורמנון, בת 8, מרחוב העבודה בתל-אביב, העסיקה במשך כמה שעות 20 שוטרים שיציאו לחפשה על שפת ימה של יפו, בתוך סירות על פני הים, שלחו הודעות לכל התחנות עם תיאור הילדה הנעדרת. בינתיים חזרה הילדה הביתה, הלכה לישון, מבלי שאיש יודיע על כך למשטרה.

למחרת היום קראו תושבי הארץ בעתור גים על ילדה שנעדרה, משכו בכתפיהם, אמרו משוה בגנאי המטפלות: „המטפלות הללו, אסור לשלוח ילדים עם מטפלות“. 24 שעות אחרי כן חזרו העתונים על הרידיעה בדבר הילדה שטרם נמצאה: יוכבד יצאה עם חברות, בהשגחה מטפלת, להתרחץ בים, ערכה טיול לאורך שפת הים ההומה, איבדה את קבוצתה, הצטרפה לקבוצה אחרת. המטפלת של יוכבד פתחה בחיפושים וכעבור שעותיים הזעיקה את המשטרה.

בינתיים התחברה הילדה לקבוצה אחרת שחזרה לתל-אביב עם המטפלת החדשה, לא התרגשה כלל. המטפלת לא מיהרה, הבי"אה את כל הילדים לבתיהם, יצאה עם הילדה לטיול וקרוב לחצות הביאה אותה לבית הוריה.

אך לא עלה על דעת אף אחד להודיע למש"טרה על הימצאה של הילדה ולא עלה על דעת המשטרה לשלוח שוטר לבית ברחוב העבודה כדי לברר את הדבר.

הרבה רעש וקונצים

כשיצחק מנול אסטריין אוכל את ארוחת הצהרים, כל אדם יכול לראות אותו ולדעת מה תפריטו. כל אדם יכול גם לראות את יצחק מנול כשהוא הולך לישון או קם בבוקר. ליצחק מנול לא איכפת לו, לא היה יכול להימנע מראוה זאת.